

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI RAQAMLI
TEXNOLOGIYALAR VAZIRLIGI**

**MUHAMMAD AL-XORAZMIY NOMIDAGI TOSHKENT
AXBOROT TEXNOLOGIYALARI UNIVERSITETI**

TO'RAQULOVA MAXLIYO G'AYRAT QIZI

**“Akademik yozuv fani mashg‘ulotlari uchun testlar to‘plami”
uslubiy ko‘rsatma**

(1-bosqich barcha yo‘nalish bakalavriat bo‘limi talabalari uchun. I qism)

**MUHAMMAD AL-XORAZMIY NOMID
TOSHKENT AXBOROT
TEXNOLOGIYALARI UNIVERSITETI**

AXBOROT-RESURS MARKAZI

Toshkent – 2023

UO'K: 811.271

BBK: 81.2 o'zb -2:85.37

To'raqulova Maxliyo G'ayrat qizi

“Akademik yozuv fani mashg'ulotlari uchun testlar to'plami” uslubiy ko'rsatma (1-bosqich barcha yo'nalish bakalavriat bo'limi talabalari uchun. I qism), -Toshkent: TATU. 2023. 46 b.

Ushbu ko'rsatma akademik yozuv fani mashg'ulotlari uchun testlar to'plami. Mazkur ko'rsatma akademik yozuv fani bo'yicha birinchi yarim yillik mavzulariga oid testlarni o'z ichiga olgan. “Akademik yozuv fani mashg'ulotlari uchun testlar to'plami” uslubiy ko'rsatma (1-bosqich barcha yo'nalish bakalavriat bo'limi talabalari uchun I qism) talabalarining bilim, ko'nikma va malakalarini hosil qilish, xotirasini mustahkamlashga va chuqur o'ylab fikrlashga bevosita yordam beradi. Ular asosli, ayrimlari qo'shimcha izlanish, fikrlashga undaydi. Ushbu ko'rsatma Respublikamizdagi barcha yo'nalish bakalavriat bo'limi talabalari uchun mo'ljallangan.

Ushbu ko'rsatma Muhammad al-Xorazmiy nomidagi TATU o'quv-uslubiy kengashining qarori bilan chop etishga qaror qilindi (2023-yil 29 - mart, 7 (164)-son bayonnoma)

Mas'ul muharrir: N.D.Yulanova

Taqrizchilar:

Alisher Navoiy nomidagi ToshDO'TAU f.f.fals.dok (PhD) dots. – X.B.Djurayeva
“O'zbek va rus tillari” kafedrasida katta o'qituvchisi – K.A.Gayubova

“O'zbek va rus tillari” kafedrasining 2023-yil 14-fevral (25-sonli bayonnoma) majlisida ko'rib chiqildi va chop etishga tavsiya qilindi.

TATU BDIRU QAT fakultetining ilmiy-uslubiy kengashida ko'rib chiqildi va chop etishga tavsiya qilindi.

2023-yil 15-fevral (5-sonli bayonnoma) majlisida ko'rib chiqildi va chop etishga tavsiya qilindi.

KIRISH

Akademik yozuv fani oliy ma'lumotli mutaxassisning nutqiy mahorati uning kasbiy malakasini namoyish etish vositasi bo'lib, bu mahoratni shakllantirish va takomillashtirish jarayonida e'tibor qaratilishi lozim bo'lgan holatlar belgilab berilgan. Akademik yozuv fani Respublikamizdagi barcha yo'nalish bakalavriat bo'limi talabalari uchun o'zbek tilining boy imkoniyatlaridan o'z mutaxassisligi bo'yicha foydalanishda bevosita yordam beradi.

Kishi o'z fikrini aniq va ravon ifodalashi uchun tildagi uslublardan ham xabardor bo'lishi, kundalik so'zlashuv tilidan tashqari, rasmiy-ish yuritish tilini ham bilishi kerak. Chunki oddiy ishchimi, tadbirkormi yoki ziyolimi, hech bo'lmaganda, ariza, tilxat yoki ishonchnoma yozishiga to'g'ri keladi. Nutqning quyidagi uslublari o'zaro farqlanadi: so'zlashuv uslubi, badiiy uslub, publitsistik uslub, ilmiy uslub va rasmiy-idoraviy uslub.

Mazkur uslubiy ko'rsatma Akademik yozuv fanidan talabalarning bilim, ko'nikma va malakalarini hosil qilish, xotirasini mustahkamlashga va chuqur o'ylab fikrlashga bevosita yordam beradi.

Ushbu uslubiy ko'rsatma turli metod va usullardan foydalanilgan mavzulashtirilgan testlar berilgan bo'lib, talabalarning bilimlarini chuqurlashtirish, takomillashtirish bilan bog'liq bo'lgan nutqiy ko'nikmalarni hosil qilish, nutqning barcha uslublarini chuqur o'zlashtirish, o'zbek tilining boy imkoniyatlaridan o'z mutaxassisligi bo'yicha foydalanish, ilmiy mazmundagi nutqni to'g'ri, aniq, mantiqli ifoda etish hamda yozishga o'rgatish ko'zda tutiladi. Har bir mavzu uchun o'ziga xos testlar, ochiq, yopiq va boshqa turli test turlaridan foydalanib tuzilgan. Ular asosli, ayrimlari qo'shimcha izlanish, fikrlashga undaydi.

Talabalar uchun mo'ljallangan ushbu uslubiy ko'rsatma ta'lim olishda, qo'shimcha shug'ullanishda talabaga bemalol yordam bera oladi.

1. AKADEMIK YOZUV VA AXBOROT. AXBOROTNING TURLARI VA XUSUSIYATLARI

Ochiq test

1. Akademik yozuv bu ...

- a) ilmiy ishlarda fikrlarni qisqa va tushunarli shaklda bayon qilish qobiliyatini aks ettiradi.
- b) ma'lum fikrlar yig'indisi hisoblangan nutq, nashrdan chiqqan asardir
- c) u o'ziga xos asar hisoblanishi va mazmunga yoki hujjat xarakteriga ega
- d) barcha javoblar to'g'ri

2. "Akademik yozuv" fani "Davlat tili haqida"gi qonunning qaysi moddalariga tayanadi?

- a) 7, 9, 10
- b) 7, 8, 9
- c) 9, 10, 11
- d) 10, 12, 14.

3. Axborot tushunchasi ilk bor kimlar tomonidan qo'llana boshlagan?

- a) tilshunoslar
- b) matematiklar
- c) dasturchilar
- d) antik davr faylasuflari

4. Ommaviy axborot vositalariga nimalar kiradi?

- a) matbuot, radio, televideniye
- b) kino, serial va qo'shiqlar
- c) so'zlar, maqolalar va iboralar
- d) radio, gazeta, kino

5. Informatsiya so'zi qanday ma'noni anglatadi?

- a) ma'lumot, tushuntirish, axborot
- b) tabiat haqida tushuncha
- c) o'qish, yozish, chizish
- d) bilish, egallash

6. "Kommunikatsiya" so'zi qanday ma'noni bildiradi?

- a) xabar bermoq
- b) qatnashmoq
- c) bo'lishmoq, umumlashtirmoq
- d) barchasi to'g'ri

7. Nima munosabat yaratishga va muhabbatni shakllantirishga yordam beradi, o'zaro tushunishni rag'batlantiradi?

- a) kommunikativ aloqa
- b) individual suhbat
- c) muloqot jarayoni
- d) kommunikativ muloqot

8. "Kommunikatsiya ma'no almashinuvining natijasi bo'luvchi har qanday xatti-harakatdir", deb kimlar ta'rif beradilar?

- a) Germaniya Menejment Assotsiatsiyasi
- b) Fransiya Menejment Assotsiatsiyasi
- c) Amerika Menejment Assotsiatsiyasi
- d) to'g'ri javob yo'q

9. bu hozirgi zamon talabidagi yagona ommabop kompyuter tarmog'i hisoblanib, bizga barcha sohalarga oid noaniqlik ya'ni ongimizga mavhum bo'lgan tushunchalar haqida ochiq, oddiy va ravon ma'lumot beruvchi axborot manbaidir. Nuqtalar o'rniga kerakli so'zni qo'ying.

- a) internet
- b) radio
- c) televizor
- d) telefon

10. OAVda faoliyat yurituvchilar noto'g'ri ko'rsatilgan qatorni aniqlang.

- a) prokurorlar, shoirlar
- b) reportyorlar, sharhlovchi
- c) blogerlar, fotomuxbirlar
- d) jurnalistlar, muxbirlar.

11. Kundalik adabiy so'zlashuv nutqidan kimlar foydalanadi?

- a) adabiy tilda gapiruvchi shaxslar
- b) pedagoglar, olimlar, targ'ibotchi
- c) aktyorlar
- d) sharhlovchilar, jurnalistlar, muxbirlar

12. Lektorlar nutqidan kimlar foydalanadi?

- a) pedagoglar, olimlar, targ'ibotchi
- b) aktyorlar
- c) sharhlovchilar, jurnalistlar, muxbirlar
- d) adabiy tilda gapiruvchi shaxslar

13. Radio va televideniye nutqidan kimlar foydalanadi?

- a) sharhlovchilar, jurnalistlar. muxbirlar

- b) adabiy tilda gapiruvchi shaxslar
- c) pedagoglar, olimlar, targ'ibotchi
- d) aktyorlar

14. Sahna nutqidan kimlar foydalanadi?

- a) aktyorlar
- b) diktorglar, sharhlovchilar, muxbirlar
- c) adabiy tilda gapiruvchi shaxslar
- d) pedagoglar, olimlar, targ'ibotchi

15. Axborotning taqdim qilish usuli nima?

- a) so'zlash
- b) taqdimot
- c) matn
- d) xabardor qilish

16. "Information" so'zi qaysi tildan tarjima qilinganda tushuntirish, ma'lumot berish ma'nolarini bildiradi?

- a) inglizcha
- b) yunoncha
- c) lotincha
- d) nemischa

17. Adabiy til me'yorlari nima?

- a) til vositalarining nutqda qo'llanishini belgilab beruvchi qoidalar yig'indisi
- b) hayotning ongimizdagi ko'rinishi
- c) nutq yordamida boshqalarga ma'lum qilinuvchi voqelikdir
- d) til qonun-qoidalarining uzoq yillar davomida saqlanib qolishi.

18. Nutqning qanday shakllari bor?

- a) yozma va og'zaki
- b) she'riy va yozma
- c) musiqiy va og'zaki
- d) tasviriy va yozma.

19. Og'zaki nutqdan qayerda foydalaniladi?

- a) o'zaro suhbatlarda, ma'ruzalarda, radioda, telefonda, uy va oila muomalasida
- b) referat yozganda, badiiy adabiyotda, telefonda, uy va oila muomalasida
- c) o'zaro suhbatlarda, ma'ruzalarda, insho yozganda, kelishuvlarda
- d) referat yozganda, ma'ruzalarda, radioda, esse yozganda.

20. Og'zaki nutq deganda nima tushuniladi?

- a) Pauza, mantiqiy urg'u, tembr, chastota, ritmika va boshqa tashkiliy qismlar hamda mexanizmlarni o'zida mujassamlashtirgan, tilning barcha

qoidalari, qonunlari, shartli belgilar sifatida xizmat qilishga asoslanuvchi nutq turi

b) boshqa kishilar bilan bevosita qilayotgan aloqamizda foydalanilayotgan nutqdir

c) boshqa kishilarning eshitish organlari yordami bilan idrok qilishlari uchun mo'ljallangan «tovushli» nutq

d) nutq vaqtida gapirayotgan kishining mimika, imo-ishoralar ishlatishi.

Yopiq test

1. Akademik yozuv fanining asosiy maqsadi ...

2. ... – bu ilmiy ishlarni bayon qilish uslubi.

3. Akademik yozuv – bu qisqa va ishonchli ... yordamida o'z fikrini bayon qilish hamda asoslay olish qobiliyati.

4. ... deb inson sezgi organlari orqali qabul qiladigan barcha ma'lumotlarga aytiladi.

5. Ma'lumotlarni axborotdan farqini yozing.

6. Ma'lumotlar va axborotlar o'rtasidagi farqlarni ko'rsatadigan misollar keltiring.

7. Axborotning xususiyatlari uni oladigan kishiga bog'liqmi? Javobingizni yozing.

8. Kundalik hayotda uchraydigan kerakli va foydali ma'lumotlarga misollar keltiring.

9. Oliy matematika qo'llanmasi filologlar uchun axborotmi yoki ma'lumotmi? Javobingizni izohlab yozing.

10. Informatika atamasi ... - yilda fransuz olimlari tomonidan kiritilgan.

2. MATN VA UNING TURLARI. MATN HOSIL QILUVCHI VOSITALAR. MATNNI MA'NOVIY QISMLARGA BO'LISH TAMOYILLARI

Ochiq test

1. Matn bu....

- a) ma'lum fikrlar yig'indisi hisoblangan nutq, nashrdan chiqqan asardir
- b) bir necha sintaktik birliklardan tashkil topgan nutqiy butunlik .
- c) u o'ziga xos asar hisoblanishi va mazmunga yoki hujjat xarakteriga ega
- d) barcha javoblar to'g'ri

2. Matnlar ko'rinishiga ko'ra qanday turlarga bo'linadi?

- a) mikromatn va makromatn
- b) ma'lumotnoma matni va ijodiy-tavsifiy matn
- c) dialogik matn va monologik matn
- d) ilmiy va publitsistik matn

3. Matnlar turiga ko'ra qanday turlarga bo'linadi?

- a) ma'lumotnoma matni va ijodiy-tavsifiy matn
- b) mikromatn va makromatn
- c) dialogik matn va monologik matn
- d) ilmiy va publitsistik matn

4. Matnlar ma'no munosabatiga ko'ra qanday turlarga bo'linadi?

- a) dialogik matn va monologik matn
- b) ma'lumotnoma matni va ijodiy-tavsifiy matn
- c) mikromatn va makromatn
- d) ilmiy va publitsistik matn

5. Matn bilan ishlash asoslari qaysi bandda to'g'ri ko'rsatilgan?

- a) asarning g'oyasini aniqlash, muallifning fikrini mantiqiy tahlil qilish orqali
- b) matni yod olish orqali
- c) urg'u oluvchi so'zlarni belgilash orqali
- d) matni ko'chirib olish

6. Ijodiy-tavsifiy matnning ko'rinishlari aks etgan qatorni ko'rsating.

- a) ilmiy, publitsistik va badiiy asarlar, insho
- b) maqolalar, ariza
- c) taqriz, diktant
- d) referat, tilxat.

7. Matn tilini ilmiy o'rganishda nimalarga alohida e'tibor qaratish kerak?

- a) tovush (harf) va mazmun munosabatiga
- b) tovush va o'zaro munosabatiga
- c) belgilar va mazmun munosabatiga
- d) ishoralarga va ma'no munosabatiga.

8. Matnning qaysi qismi bobning nomi bilan belgilangan chegaradan tashqariga chiqmasdan shakllantirilishi kerak?

- a) matnning kirish qismi
- b) matnning xulosasi
- c) matnning asosiy qismi
- d) matnning paragrafi

9. Matn tushunchasining 2 xil talqini mavjud, ular qaysilar?

- a) immanent, logistik
- b) immanent, reprezentativ
- c) reprezentativ, logistik
- d) lingvistik, psixolingvistik

10. Qaysi qismning mazmuni mavzuga bog'liq?

- a) asosiy qism
- b) kirish qism
- c) xulosa qism
- d) tasviriy qism

11. Matndagi fikrlarda...

- a) taniqli ilmiy kashfiyotlar, nazariyalar, tadqiqot natijalari, o'tmishdagi olimlar va zamonaviy olimlar tomonidan olib borilgan tajribalar jarayoni, turli qurilmalar, asboblari
- b) tarkibiy qismlar haqida aniq tushunchani hosil qiladi, ularning holati va makondagi joylashuvi haqida tasavvur beradi
- c) asboblari, qurilmalar, moddalarning harakatini tasvirilaydi
- d) usullarni, jarayonlarni, tadqiqotlarni yakuniy baholashni, shuningdek ularningkelajakdagi imkoniyatlari va rivojlanish istiqbollarini tavsiflashi mumkin

12. Matn hosil qiluvchi vositalar noto'g'ri berilgan qatorni toping.

- a) bosh va xulosa qismlari
- b) so'zlarni to'g'ri qo'llash
- c) kirish so'zlar va yakunlovchi so'zlarni qo'llash
- d) barcha javoblar to'g'ri

13. Matn hosil qiluvchi vositalar qaysilar?

- a) fikrlar ketma-ketligi
- b) so'zlarni to'g'ri qo'llash
- c) kirish so'zlar va yakunlovchi so'zlarni qo'llash

d) barcha javoblar to'g'ri

14. Matn qismlari ...

- a) kirish va xulosa qismlar
- b) bosh, o'rta va xulosa qismlar
- c) bosh qism va kirish qism
- d) to'g'ri javob yo'q

15. Makro matn ...

- a) bir umumiy mavzu ostida birlashgan bir necha mikromatnlardan tashkil topuvchi yaxlit asar
- b) bir necha gaplarning o'zaro mazmuniy bog'lanishidan tashkil topgan, mazmuniy yaxlitlikka ega bo'lgan qo'shma gaplarga nisbatan yirikroq yozma va og'zaki nutq parchasi
- c) ma'lum fikrlar yig'indisi hisoblangan nutq, nashrdan chiqqan asardir
- d) bir umumiy mavzu ostida birlashgan bir necha makromatnlardan tashkil topuvchi yaxlit asar

16. Yaxlitlik matnning xususiyati sifatida ...

- a) berilgan birlikda turli mavzudagi hikoya bo'lishini nazarda tutadi
- b) tarkibiy qismlar haqida aniq tushunchani hosil qiladi, ularning holati va makondagi joylashuvi haqida tasavvur beradi
- c) berilgan birlikda yagona mavzudagi hikoya bo'lishini nazarda tutadi
- d) to'g'ri javob yo'q

17. Muallif bilan o'quvchi psixologik jihatdan qanchalik yaqin bo'lsa, ularning matn haqidagi talqini shunchalik muvofiq bo'ladi. Ushbu fikrlar kimga tegishli?

- a) V.P.Belyanin
- b) A.Montel
- c) B.Mengliyev
- d) I.Qo'chqortoyev

18. Boblarning raqami ... ifodalanadi.

- a) arab raqami bilan
- b) rim raqami bilan
- c) bosh harf bilan
- d) so'z bilan

19. Sarlavha bu ...

- a) matnning strukturali elementi
- b) qisqa shaklda ilmiy ishning mavzusini, ba'zida asosiy mazmunini aks ettiradi
- c) mazmunga mos, qisqa bo'lishi, ikki xil ma'noli bo'lmasligi, qarama-qarshi ma'noli bo'lmasligi kerak

d) barcha javoblar to'g'ri

20. Matndagi aloqalar noto'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.

a) vaqtli

b) makonli

c) predmetli

d) zamonli

Yopiq test

- 1. Matnni bo'limlarga bo'lish tamoyillari ...**
- 2. Xulosalovchi qismda ... so'zlardan foydalaniladi.**
- 3. Ilmiy matnlar ... xil bo'ladi.**
- 4. Ikkilamchi matnlar ... asosida yoziladi.**
- 5. Vaqtli aloqa bu ...**
- 6. Xulosa qismi qanday shaklga ega?**
- 7. Universitet amaliyotida talabalar ... matndan foydalanadilar.**
- 8. Predmetli aloqa bu ...**
- 9. Matnni bo'limlarga bo'lish deganda ... tushuniladi.**
- 10. Makonli aloqaga misollar yozing.**

3. REJA. REJA TURLARI

Ochiq test

1. **“Reja” soʻzi qaysi tildan olingan va uning maʼnosi nima?**

- a) lotin tilidan olingan boʻlib “sayyora”, “plankton” yaʼni “adashgan” (fikrlar) degan maʼnoni anglatadi
- b) arab tilidan olingan boʻlib “sayyora”, “fikrlar” degan maʼnoni anglatadi
- c) tojik tilidan olingan boʻlib “qism” yaʼni “adashgan” degan maʼnoni anglatadi
- d) lotin tilidan olingan boʻlib “holat”, “muammo” degan maʼnoni anglatadi

2. bu berilgan matnda koʻrib chiqilayotgan asosiy fikrlar, holatlarni maʼlum bir ketma-ketlikda sanab oʻtish.

- a) kirish soʻzlar
- b) reja
- c) annotatsiya
- d) xulosalovchi soʻzlar

3. **Rejaga berilgan taʼriflardan qaysi biri notoʻgʻri?**

- a) asar qurilishini ochib beradi
- b) muallif fikrining ketma-ketligini kuzatish imkonini beradi
- c) reja tuzish jarayonida oʻquvchi asar mazmuniga chuqur kirib borolmaydi
- d) reja eʼtiborni jamlaydi, xotirada oʻqilganlarni tiklashga yordam beradi

4. **Rejaning xususiyatlari notoʻgʻri koʻrsatilgan qatorni toping.**

- a) javoblarning aniqligi
- b) aniqlik
- c) qisqalik
- d) maqsadga yoʻnaltirilganlik

5. **Reja ustida ishlashning ketma-ketligi toʻgʻri berilgan qatorni toping.**

- a) matnning maʼnoli qismlariga sarlavhalar berish, oʻqilganlarni maʼnoli qismlarga ajratish, har bir maʼnoli qismlarda kalit soʻzlarni ajratish, matnni oʻqish
- b) matnni oʻqish, matnning maʼnoli qismlariga sarlavhalar berish, har bir maʼnoli qismlarda kalit soʻzlarni ajratish, oʻqilganlarni maʼnoli qismlarga ajratish
- c) bosh, oʻrta va xulosa qismlar ketma-ketligida reja tuzish

d) matni o'qish, har bir ma'noli qismlarda kalit so'zlarni ajratish, o'qilganlarni ma'noli qismlarga ajratish

6. Nutq bo'yicha reja turlari to'g'ri berilgan qatorni toping.

a) savolli, tematik, tezisli

b) savolli, atov, tezisli

c) matnli, savolli, atov

d) erkin, tezisli, matnli

7. Atov rejaga berilgan ta'riflardan qaysi biri noto'g'ri?

a) atov gaplar shaklida tuziladi

b) matnda berilayotgan asosiy muammolar sanab o'tiladi

c) har bir axborot markaziga mantiqiy savollar ko'rinishida bo'ladi

d) yoritish kerak bo'lgan asosiy masalalarga e'tibor qaratish uchun nutq so'zlashga tayyorgarlikda qo'llaniladi

8. ... reja har bir axborot markaziga mantiqiy savollar ko'rinishida tuziladi.

a) atov

b) savolli

c) tezisli

d) matnli

9. Qaysi reja turi dinamikligi va axborotga boyligi bilan ajralib turdi.

a) matnli

b) savolli

c) tezisli

d) atov

10. Tuzilish bo'yicha reja turlari necha turga bo'linadi?

a) 2

b) 3

c) 5

d) 4

11. Sodda ko'rinishdagi insho rejalari qanday raqamlar bilan tuziladi?

a) qavsli harflar bilan

b) qavsli raqamlar bilan

c) arab raqamlar bilan

d) rim raqamlar bilan

12. Reja so'zidan keyin qanaqa tinish belgi qo'yiladi?

a) ikki nuqta

b) nuqtali vergul

c) nuqta

d) ko'p nuqta

13. Sodda va murakkab rejalarining bir-biridan farqini toping.

a) sodda reja rim raqamlari bilan, murakkab reja arab raqamlari bilan raqamlanadi

b) mazmun jihatdan

c) a va b javoblar to'g'ri

d) to'g'ri javob yo'q

14. ... reja oddiy gap shaklida yoziladi.

a) atov

b) tezisli

c) savolli

d) matnli

15. Og'zaki reja ...

a) voqealar ketma-ketligini, eng oddiy mantiqiy aloqani aniqlash asosida tuziladigan reja

b) bu asar mazmunini emotsional idrok etish asosida tuziladigan reja

c) oddiy gap shaklida yoziladi

d) barchasi to'g'ri

16. Rasmlı reja ...

a) voqealar ketma-ketligini, eng oddiy mantiqiy aloqani aniqlash asosida tuziladigan reja

b) oddiy gap shaklida yoziladi

c) bu asar mazmunini emotsional idrok etish asosida tuziladigan reja

d) to'g'ri javob yo'q

17. Essega qanday reja tuziladi?

a) murakkab

b) sodda

c) atov

d) reja tuzilmaydi

18. insho qanday rejalar asosida tuzilishi mumkin?

a) sodda

b) murakkab

c) tezisli, atov, savolli

d) barchasi to'g'ri

19. Qanday so'zlardan so'ng kki nuqta qo'yiladi?

a) izoh manosi dagi so'zlardan so'ng

b) reja so'zidan keyin

c) a va b javoblar to'g'ri

d) a javob to'g'ri

20. Yaxshi tuzilgan rejalar ...

- a) inshoning yo'nalishi, tarkibiy qismlari, mavzuning izchilligi haqida aniq bir tasavvur beradi
- b) essening yo'nalishi, tarkibiy qismlari, mavzuning izchilligi haqida aniq bir tasavvur beradi
- c) inshoning yo'nalishi, tarkibiy qismlari, mavzuning izchilligi haqida aniq bir tasavvur bermaydi
- d) a va c javoblar to'g'ri

Yopiq test

- 1. Reja bu ...
- 2. Sodda rejaga misol yozing.
- 3. ... reja har bir axborot markaziga mantiqiy savollar ko'rinishida tuziladi.
- 4. Murakkab rejaga misol yozing.
- 5. Nutq bo'yicha reja turlarini yozing.
- 6. Reja so'zining ma'nosi
- 7. Izoh ma'nosidagi so'zlardan keyin ... qo'yiladi.
- 8. Sodda va murakkab rejaning farqli jihatlarini yozing.
- 9. Atov rejaga ta'rif yozing.
- 10. Savolli reja bu ...

4. KONSPEKT. KONSPEKT TURLARI

Ochiq test

1. Konspekt bu

- a) Og'zaki shaklda matnning qisqacha mazmuni
- b) Yozma ko'rinishda matnning qisqacha mazmuni
- c) dinamikligi va axborotga boyligi bilan ajralib turdi
- d) matni o'qish, har bir ma'noli qismlarda kalit so'zlarni ajratish, o'qilganlarni ma'noli qismlarga ajratish

2. Konspekt yozish qoidalari noto'g'ri berilgan qatorni toping.

- a) har bir axborot markaziga mantiqiy savollar ko'rinishida bo'ladi
- b) yoritish kerak bo'lgan asosiy masalalarga e'tibor qaratish uchun nutq so'zlashga tayyorgarlikda qo'llaniladi
- c) to'g'ri javob yo'q
- d) Og'zaki shaklda matnning qisqacha mazmuni

3. Konspektning necha xil turi bor?

- a) 3
- b) 2
- c) 4
- d) 5

4. Konspektning qanday turlari mavjud?

- a) to'liq konspekt, qisqa konspekt, tezisli konspekt
- b) aniq konspekt, qisqa konspekt, rejali konspekt
- c) to'liq konspekt, abzatsli konspekt, tezisli konspekt
- d) to'liq konspekt, qisqartma

5. ... bu konspekt asosan asl nusxadan parchalar, iqtiboslar asosida yaratiladi.

- a) tematik
- b) erkin
- c) tezisli
- d) matnli

6. Tematik konspekt nima?

- a) bir mavzu turli manbalardan foydalangan holda o'rganilishi.
- b) uzoq vaqt foydalaniladigan qo'llanma
- c) asl nusxadan parchalar, iqtiboslar asosida yaratiladi
- d) to'g'ri javob yo'q

7. Konspektlashtirish usullari noto'g'ri ko'rsatilgan qatorni toping.

- a) tezislar
- b) savol-javob

- c) qismli sxema
- d) matnli

8. Taniqli psixolog Toni Byuzen qaysi konspektlashtirish usuli muallifi hisoblanadi?

- a) kombinatsiyalangan konspekt
- b) xotira xaritasi
- c) parallel
- d) oddiy sxema

9. Konspektlashtirishning parallel usuli bu ...

- a) konspekt parallel ravishda ikki varoqda bajariladi
- b) bir varaq vertikal chiziq bilan ikki qismga bo'linadi
- c) yozuvlar chap tomondan ham o'ng tomondan olib boriladi
- d) barcha javoblar to'g'ri

10. Yaxshi konspekt mezonlari bu ...

- a) qisqalik
- b) materialning ochiq, aniq tuzilishi
- c) barcha javoblar to'g'ri
- d) obrazli yoki simvulli tayanch komponentlarining mavjudligi

11. Biror asarni konspektlashtirilganda quyidagi tartibda ish ko'riladi ...

- a) muallifning ismi sharifi (famiyasi, ismi, otasining ismi, taxallusi)
- b) asarning nomi, bosilgan shahri, yili, manbadan olingan parchalarning beti ko'rsatiladi
- v) asarning mazmuni - konspekt beriladi
- d) barchasi to'g'ri

12. ... matnning mazmuni muallif fikrlariga ba'zan bir izohlovchi gaplar qo'shish orqali keng bayon qilib beriladi.

- a) tezisli konspektda
- b) tematik konspektda
- c) to'liq konspektda
- d) matnli konspektda

13. Tesisli konspekt bu ...

- a) manbaning asosiy qoidalari eng muhim fikrlarni ajratib olishdir
- b) matnning mazmuni muallif fikrlariga ba'zan bir izohlovchi gaplar qo'shish orqali keng bayon qilib beriladi
- c) bayonning ko'rinishlaridan biridir
- d) matn ichidagi matn hisoblanadi

14. Ma'ruza yoki boshqa asarlarda keng va qisqacha bayon qilingan fikrlar bayon etilgan fikrlarning 3-4 gapli yakuni bu.

MUHAMMAD NIZOMIY
TOSHIKENT AXBOROT
TEKNOLOGIYALARI UNIVERSITETI

- a) kirish qism
- b) siyiq xulosa
- c) xulosa
- d) asosiy qism

15. ... matndagi eng muhim deb hisoblangan fikrlar bayon etiladi. Voqealarning tafsilotlari berilmaydi.

- a) tezisli konspektda
- b) tematik konspektda
- c) qisqa konspektda
- d) matnli konspektda

16. Tezisning hajmi eng ko'p deganda necha varaqdan oshmaydi:

- a) 2-6
- b) 1-4
- c) 5-6
- d) 7-8

17. Muallif rezyumeda ...

- a) matndagi eng muhim deb hisoblangan fikrlar bayon etiladi
- b) matnning mazmuni muallif fikrlariga ba'zan bir izohlovchi gaplar qo'shish orqali keng bayon qilib beriladi
- c) kuzatish va mushohadalaridan yuzaga kelgan to'xtamlarning eng zarurlarini ko'rsatadi
- d) manbaning asosiy qoidalari eng muhim fikrlarni ajratib olishdir

18. Tezislarning hajmi 1-4 varoq bo'lishi qat'iy chegarami?

- a) qat'iy chegara emas
- b) qat'iy chegara
- c) ixtiyoriy
- d) 6-8 varoq bo'lishi kerak

19. ... ilmiy maqolalar, ma'ruzalarning siyiq mazmunidir.

- a) matn
- b) tezis
- c) konspekt
- d) ilmiy matn

20. ... – bu inshoda siz isbotlashga urinayotgan munozarali nuqtayi nazarlardir.

- a) fikrlar tezisi
- b) xulosa
- c) bosh qism
- d) asosiy qism

Yopiq test

1. Biror asarni konspektlashtirilganda quyidagi tartibda ish ko'riladi ...
2. Muallif ... da kuzatish va mushohadalaridan yuzaga kelgan. to'xtamlarning eng zarurlarini ko'rsatadi.
3. Matnli konspekt bu ...
4. Konspekt bu ...
5. ... ilmiy maqolalar, ma'ruzalarning siqiq mazmunidir.
6. ... manbaning asosiy qoidalari eng muhim fikrlarni ajratib olishdir.
7. Rejali konspektga ta'rif yozing.
8. Tematik konspekt bu ...
9. Tezisli konspektga ta'rif yozing.
10. Yaxshi konspekt mezonlarini yozing.

5. NUTQ USLUBLARI

Ochiq test

1. Nutq uslublari qaysi qatorda to'liq berilgan?

- a) ilmiy, publitsistik, badiiy, rasmiy, so'zlashuv
- b) ilmiy-ommabop, so'zlashuv, rasmiy-idoraviy
- c) badiiy, so'zlashuv, ilmiy, ommaviy
- d) rasmiy-idoraviy, publitsistik, ilmiy, og'zaki

2. Ilmiy uslub janrlari

- a) ilmiy maqola, referat, tezis, dissertatsiya
- b) maqola, ocherk, she'r, hikoya
- c) referat, drama, komediya, qissa
- d) maqola, g'azal, qissa, konspekt

3. Terminlar asosan qaysi uslubda ishlatiladi?

- a) ilmiy uslubda
- b) publitsistik uslubda
- c) rasmiy- idoraviy uslubda
- d) so'zlashuv uslubida

4. Badiiy uslub janrlari qaysilar?

- a) roman, hikoya, she'r, g'azal, tragediya
- b) hikoya, roman, ilmiy maqola
- c) g'azal, qissa, referat, taqriz
- d) maqola, ocherk, konspekt, doklad

5. Ommaviy axborot vositalari bu ...

- a) gazeta, jurnal, televideniye, radio
- b) maqola, reportaj, axborot
- c) intervyu, maqola, ko'rsatuv
- d) axborot, jurnal, reklama

6. Ommaviy axborot vositalarining uslubi ...

- a) publitsistik uslub
- b) ilmiy uslub
- c) rasmiy uslub
- d) so'zlashuv uslubi

7. Qaysi uslub faqat og'zaki shaklga ega?

- a) so'zlashuv uslubi
- b) badiiy uslub
- c) ilmiy uslub
- d) publitsistik uslub

8. Ommaviy axborot vositalariga nimalar kiradi?

- a) televideniye, radio, gazeta, jurnal
- b) gazeta, maqola, hikoya
- c) internet, risola, o'quv qo'llanmalar
- d) saytlar, maqola, ma'ruza

9. Publitsistik uslubning qanday janrlari mavjud?

- a) maqola, intervyu, reportaj
- b) esse, hikoya, roman
- c) ilmiy maqola, tezis, konspekt
- d) lavha, dialog, monolog

10. Quyidagi birikmalar qaysi uslubga xos: kvadrat tenglama, katetlar yig'indisi.

- a) ilmiy
- b) so'zlashuv
- c) badiiy
- d) publitsistik

15. Intervyu matni qaysi uslubga xos?

- a) badiiy
- b) ilmiy
- c) publitsistik
- d) rasmiy

16. Reportaj qaysi uslubda yoziladi?

- a) badiiy
- b) publitsistik
- c) ilmiy
- d) so'zlashuv

18. Nutqning qanday shakllari bor?

- a) tasviriy, yozma
- b) she'riy, yozma
- c) musiqiy, og'zaki
- d) yozma va og'zaki

19. Uslubini aniqlang: hunarni asrabon netkumdir ohir, Olib tuproqqamu ketkumdir ohir

- a) ilmiy uslub
- b) ommabop uslub
- c) so'zlashuv uslubi
- d) badiiy uslub

20. Uslubini aniqlang: Nutq tovushlari unli va undoshlarga bo'linadi.

- a) ilmiy uslub

- b) badiiy uslub
- c) so‘zlashuv uslubi
- d) ommabop uslub

Yopiq test

- 1. Nutq uslublarida asosiy e’tibor nimaga qaratiladi?**
- 2. Siyosiy-ijtimoiy doira munosabatlariga xizmat qiluvchi uslub qaysi?**
- 3. Ilmiy uslubga xos xususiyatni toping.**
- 4. Nutq faoliyatining ... turlari bor.**
- 5. Ikki yoki undan ortiq shaxsning nutqidan tuzilgan nutq ... nutq deyiladi.**
- 6. So‘zlashuv uslubida gapdagi so‘zlar tartibi ... bo‘ladi.**
- 7. Ma’ruza ... qaysi uslubga xos?**
- 8. Badiiy uslub janrlarini yozing.**
- 9. Matn tuzilishiga ko‘ra qanday turlarga bo‘linadi?**
- 10. Matn tilini ilmiy o‘rganishda ... nimalarga alohida e’tibor qaratish kerak?**

3. ILMIY USLUB VA RASMIY-IDORAVIY USLUBLARNING LEKSIK-GRAMMATIK XUSUSIYATLARI

Ochiq test

1. Ilmiy uslubga xos xususiyatni toping.

- a) terminlar ishlatilishi
- b) jargonlar ishlatish
- c) shevaga xos soʻzlar ishlatilishi
- d) tub soʻzlarni ishlatish

2. Qaysi qatorda ilmiy uslubga toʻgʻri taʼrif berilgan?

- a) tabiat va ijtimoiy hayotdagi barcha narsa hamda hodisalar toʻgʻrisida aniq, asoslangan, izchil maʼlumot berishda qoʻllanadi
- b) oilada, koʻcha-koʻyda kishilarning fikr almashish jarayonida qoʻllanadigan nutq uslubi
- c) jamiyatdagi ijtimoiy, huquqiy munosabatlar, davlat va davlatlararo rasmiy siyosiy iqtisodiy, madaniy aloqalar uchun xizmat qiluvchi nutq uslubi
- d) tashviqot-targʻibot ishlarni olib borishda qoʻllanadigan uslub

3. Ilmiy uslubning qanday turlari bor?

- a) ilmiy va ilmiy-ommabop
- b) asosli va asossiz
- c) aniq va noaniq
- d) birlamchi va ikkilamchi

4. Ilmiy-ommabop uslubga xos boʻlmagan xususiyatni aniqlang.

- a) muayyan shartli belgilar, formulalar, bayon qilish materiali bilan ajralib turadi
- b) keng jamoatchilikka tushunarli boʻladi
- c) koʻpchilikka moʻljallangan maʼruzalar, risola va darsliklar yoziladi
- d) barcha javoblar toʻgʻri

5. Adabiy til uslublarining qaysi biri inson amaliy hayotining barcha tomonlarini qamrab oladi?

- a) publitsistik
- b) ilmiy
- c) badiiy
- d) soʻzlashuv

6. Adabiy tining yozma shakliga xos boʻlib, muayyan nutqiy qolip, qatʼiy odat tusiga kirib qolgan shakllarga ega boʻlgan nutq uslubi qaysi?

- a) publitsistik
- b) ilmiy
- c) badiiy
- d) rasmiy

7. “Izn bermoq” birikmasi asosan qaysi uslubga xos?

- a) publitsistik
- b) ilmiy
- c) badiiy
- d) so‘zlashuv

8. Asosan qanday uslubga oid so‘zlar ko‘chma ma’noda qo‘llanilmaydi?

1) publitsistik; 2) ilmiy; 3) badiiy; 4) rasmiy

- a) 1, 2
- b) 3, 4
- c) 1, 3
- d) 2, 4

9. Ayrim nutq uslubi doirasidagina qo‘llaniladigan so‘zlar qanday so‘zlar?

- a) atamalar
- b) maxsus so‘zlar
- c) uslubiy xoslangan so‘zlar
- d) uslubiy betaraf so‘zlar

10. Boringlar, borlaring. Ushbu so‘zlar o‘rtasida qanday uslubiy farq bor?

- a) farq yo‘q
- b) birinchisi hurmatni, ikkinchisi sof ko‘plikni
- c) ikkinchisi umuman ishlatilmaydi
- d) birinchisi mo‘tadil, ya’ni neytral so‘z, ikkinchisi salbiy bo‘yoqdorlikka ega

11. Qaysi gapda uslubiy xatoga yo‘l qo‘yilgan?

- a) tilingni asra , boshing ketmasin
- b) sening Toshkentda o‘qishing kerak
- c) bu dunyoning ishlari qiziq: goh quvonasan, goh xafa bo‘lasan
- d) til - madaniyat ko‘zgusi

12. Qaysi javobda ilmiy uslubga xos gap berilgan?

- a) kel, picha dam ol, qo‘zichog‘im, toza charchabsan
- b) uchrashuv 15-may kuni soat 15:00 da maktabning majlislar zalida boshlanadi
- c) yer shivirlaydi, yulduz jivirlaydi, bahordan darak keladi

d) kesim qaysi turkum soʻzlari bilan ifodalanishiga koʻra ikki xil boʻladi

13. Qaysi uslubdan boshqa barcha uslublar ijtimoiy hayotning maʼlum sohasi doirasida chegaralangan hisoblanadi?

- a) ilmiy
- b) rasmiy
- c) publitsistik
- d) badiiy

14. Qaysi uslub deyarli yozma shaklda namoyon boʻladi?

- a) ilmiy
- b) rasmiy
- c) publitsistik
- d) badiiy

15. Quyidagi birikmalar qaysi uslubga xos: kvadrat tenglama, katetlar yigʻindisi.

- a) ilmiy
- b) soʻzlashuv
- c) badiiy
- d) publitsistik

16. Maqolalar qanday qismlardan iborat?

- a) kirish, asosiy qism, xulosa
- b) boshlangʻich va yakuniy qismlar
- c) faqat asosiy qismdan
- d) asosiy qism, xulosa

17. Ilmiy-ommabop uslubga xos boʻlmagan xususiyatni aniqlang.

- a) muayyan shartli belgilar, formulalar, bayon qilish materiali bilan ajralib turadi
- b) keng jamoatchilikka tushunarli boʻladi
- c) koʻpchilikka moʻljallangan maʼruzalar, risola va darsliklar yoziladi
- d) maxsus atamalar kam ishlatiladi

18. Ilmiy uslubga xos boʻlgan xususiyatni aniqlang.

- a) koʻpchilikka moʻljallangan maʼruzalar, risola va darsliklar yoziladi
- b) keng jamoatchilikka tushunarli boʻladi
- c) muayyan shartli belgilar, formulalar, bayon qilish materiali bilan ajralib turadi
- d) maxsus atamalar kam ishlatiladi

19. Ilmiy uslubning nechta turi bor?

- a) 4
- b) 3
- c) 2

d) 5

20. Ilmiy uslubning boshqa uslublardan farqli tomoni nimada?

- a) tabiat va ijtimoiy hayotdagi barcha narsa hamda hodisalar to'g'risida aniq, asoslangan, izchil ma'lumot berishda qo'llanadi
- b) oilada, ko'cha - ko'ya kishilarning fikr almashish jarayonida qo'llanadigan nutq uslubi
- c) jamiyatdagi ijtimoiy, huquqiy munosabatlar, davlat va davlatlararo rasmiy siyosiy iqtisodiy, madaniy aloqalar uchun xizmat qiluvchi nutq uslubi
- d) tashviqot-targ'ibot ishlarni olib borishda qo'llaniladigan uslub

Yopiq test

- 1. Ilmiy uslub bu ...**
- 2. Terminlar asosan qaysi uslubda ishlatiladi?**
- 3. Ilmiy uslubning ... turi bor.**
- 4. Ilmiy uslubga misol yozing.**
- 5. Rasmiy uslub bu ...**
- 6. Rasmiy uslubga misol yozing.**
- 7. Ilmiy uslubga xos bo'lgan xususiyatlar ...**
- 8. Qaysi uslub deyarli yozma shaklda namoyon bo'ladi?**
- 9. Ilmiy terminlarga misol yozing.**
- 10. Ilmiy uslubning boshqa uslublardan farqli tomoni ...**

4. PUBLITSISTIK USLUB VA OG‘ZAKI USLUBLARNING LEKSIK-GRAMMATIK XUSUSIYATLARI

Ochiq test

1. Asosiy faoliyati jurnalistika bilan shug‘ullanish bo‘lgan, muhim faktlar, voqealar, odamlar, hodisalar haqidagi axborotni yig‘ish, qayta ishlash va uni auditoriyaga yetkazish orqali OAVni axborot bilan to‘ldiruvchi kishi kim?

- a) jurnalist
- b) muxbir
- c) muallif
- d) boshlovchi

2. Kim reportyor yoki muxbir bilan birgalikda ishlashi yoki mustaqil ravishda o‘z nashri uchun fotoreportajlar tayyorlashi mumkin?

- a) OAV fotografi
- b) OAV muxbiri
- c) OAV muallifi
- d) OAV jurnalisti

3. Publitsistik uslubning qanday janrlari mavjud?

- a) maqola, intervyu, reportaj
- b) esse, hikoya, roman
- c) ilmiymaqola, tezis, konspekt
- d) lavha, dialog, monolog

4. Intervyu matni qaysi uslubga xos?

- a) publitsistik
- b) ilmiy
- c) badiiy
- d) rasmiy

5. Reportaj qaysi uslubda yoziladi?

- a) publitsistik
- b) badiiy
- c) ilmiy
- d) so‘zlashuv

6. Ommaviy axborot vositalariga nimalar kiradi?

- a) televideniye, radio, gazeta, jurnal
- b) gazeta, maqola, hikoya
- c) internet, risola, o‘quv qo‘llanmalar
- d) saytlar, maqola, ma’ruza

7. Internet tarmoqlarida nutqning qaysi uslublariga xos material mavjud?

- a) barcha uslublari
- b) badiiy uslub
- c) ommabop uslub
- d) so‘zlashuv uslubi.

8. OAVda faoliyat yurituvchilar noto‘g‘ri ko‘rsatilgan qatorni aniqlang.

- a) prokurorlar, shoirlar
- b) reportyorlar, sharhlovchi
- c) blogerlar, fotomuxbirlar
- d) jurnalistlar, muxbirlar.

9. Axborot berish va ta‘sir qilish qaysi uslubning muhim xususiyati hisoblanadi?

- a) publitsistik
- b) ilmiy
- c) badiiy
- d) rasmiy

10. Qaysi uslubda sodda, to‘liqsiz va undalmali gaplardan ko‘proq foydalaniladi?

- a) publitsistik
- b) ilmiy
- c) so‘zlashuv
- d) rasmiy

11. Ko‘plik qo‘shimchasi qo‘shilganda uslubiy ma‘no farqlaydigan so‘zlar berilgan qatorni toping.

- a) siz, kitob, qalam
- b) safar, oqshom, u, olim
- c) quvonch, men, sen
- d) kun, baliq, ishchi, kiyim

12. Qaysi gapda so‘z qo‘llashda uslubiy xatoga yo‘l qo‘yilgan?

- a) brigada a‘zolari tunda tashna g‘o‘zalarni suvga qondirib sug‘orishmoqda
- b) u ko‘rinishidan turmushning issiq-chuchugini totgan kishiga o‘xshaydi
- c) cho‘ponlar ozg‘in qo‘ylarning parvarishiga alohida e‘tibor berayotirlar
- d) barcha gaplarda so‘z qo‘llash bo‘yicha xatoga yo‘l qo‘yilgan

13. Qaysi gapda quyilmoq fe‘li uslubiy jihatdan xato qo‘llangan?

- a) bir kunda ikki mingta g‘isht quyildi
- b) bulutlar tobora quyilib, qorayib borardi

c) simyog'ichdagi chiroqlardan nur yerga sutday quyilib borardi

d) Sirdaryo Orol dengiziga quyiladi.

14. Nutq uslubining qaysi turi kinoya, piching, qochirimlarga boy bo'ladi?

a) so'zlashuv

b) badiiy

c) publitsistik

d) ilmiy

15. Ijtimoiy masalarga faol munosatda bo'lishlik, hozirjavoblik, ta'sirchanlik belgisiga ega nutq uslubi qaysi?

a) ilmiy

b) rasmiy

c) publitsistik

d) badiiy

16. Rezyume qaysi uslubga xos so'z hisoblanadi?

a) ilmiy

b) rasmiy

c) publitsistik

d) badiiy

17. Og'zaki nutq deganda nima tushuniladi?

a) Pauza, mantiqiy urg'u, tembr, chastota, ritmika va boshqa tashkiliy qismlar hamda mexanizmlarni o'zida mujassamlashtirgan, tilning barcha qoidalari, qonunlari, shartli belgilar sifatida xizmat qilishga asoslanuvchi nutq turi

b) boshqa kishilar bilan bevosita qilayotgan aloqamizda foydalanilayotgan nutqdir

c) boshqa kishilarning eshitish organlari yordami bilan idrok qilishlari uchun mo'ljallangan "tovushli" nutq

d) nutq vaqtida gapirayotgan kishining mimika, imo-ishoralar ishlatishi.

18. Og'zaki nutqga xos bo'lmagan xususiyatlarni ko'rsating.

a) tahrir imkoniyatidan mahrum

b) so'z boyligi jihatdan yozma nutqdan ustunroq

c) tezkorlik bilan (avtomatik tarzda) amalga oshadi

d) so'zlovchining faol nutqiy harakati to'xtam (pauza), ohang, urg'u, turli xil imo-ishoralar fikrni tinglovchiga yetib borishida ahamiyat kasb etadi

19. Suhbatdoshlarning og'zaki nutqda qatnashishlariga qarab og'zaki nutq necha shaklga bo'linadi?

a) sodda va murakkab nutq

b) faol nutq va passiv nutq

- c) soʻzlovchi va tinglovchi nutqi
 - d) monologik nutq va dialogik nutq
- 20. Nutqning monolog shakliga xos boʻlmagan qatorni aniqlang.**
- a) suhbat, munozara
 - b) leksiyalar, dokladlar
 - c) majlislarda nutq soʻzlashlar, eʼlonlar
 - d) buyruqlar va ogʻzaki axborotlar

Yopiq test

- 1. Publitsistik uslub bu ...**
- 2. Soʻzlashuv uslubiga taʼrif yozing.**
- 3. Soʻzlashuv uslubida gapdagi soʻzlar tartibi ... boʻladi.**
- 4. Maʼruza qaysi uslubga xos?**
- 5. Vodiylarni yayov kezganda, bir ajib his bor edi menda. Qaysi uslubga xos?**
- 6. Publitsistik uslubning ... janrlari mavjud?**
- 7. Soʻzlashuv uslubiga misollar yozing.**
- 8. Publitsistik uslubiga misollar yozing.**
- 9. Ogʻzaki nutq bu ...**
- 10. Ommaviy axborot vositalari bu ...**

5. ANNOTATSIYA YOZISH

Ochiq test

1. Annotatsiyaning asosiy vazifasi nimadan iborat?

- a) talabalarga muayyan kitob, maqola yoki qo‘lyozma to‘g‘risida umumiy tasavvur tug‘dirish
- b) talabalarga mutaxassislikka oid adabiyot tanlashda yordam ko‘rsatish
- c) bibliografik ko‘rsatkichlarda hamda kutubxona kataloglarida qayd qilib borish
- d) a va b

2. Kitob, maqola, qo‘lyozma mundarijasini, mavzu yo‘nalishi va boshqa jihatlarini ochib berishga qaratilgan kichik hajmli matn qanday nomlanadi?

- a) referat
- b) annotatsiya
- c) taqriz
- d) konspekt

3. Annotatsiya bibliografik tavsifsiz nechta so‘zdan iborat?

- a) 30-40
- b) 40-50
- c) 50-60
- d) 70-80

4. Annotatsiya turlaridan noto‘g‘ri ko‘rsatilgan qatorni toping.

- a) axborot
- b) tavsiyaviy
- c) guruhli
- d) matnli

5. Matn annotatsiyasining to‘liq tuzilishi qanday bo‘ladi?

- a) asosiy matnning bibliografik tavsifi
- b) asosiy matn mazmunining qisqacha bayoni
- c) matn qabul qiluvchisi
- d) barcha javoblar to‘g‘ri

6. Annotatsiyada qanday savollarga javob beriladi?

- a) manbada nima haqida gapiriladi
- b) manba kimga mo‘ljallangan
- c) a va b javoblar to‘g‘ri
- d) to‘g‘ri javob yo‘q

7. Annotatsiyada kleshilashtirilgan so‘z birikmalar noto‘g‘ri ko‘rsatilgan qatorni ko‘rsating?

- a) tadqiq qilingan, ko‘rsatib o‘tilgan
- b) masalan, avvalombor, demak
- c) ta’kidlab o‘tilgan
- d) tahlil qilingan, muallif bayon etgan

8. Annotatsiyadagi nutqning asosiy turi bu ...

- a) ta’rifdir
- b) matndir
- c) maqola
- d) fikr

9. Annotatsiya nechta belgidan iborat bo‘ladi?

- a) 40-50 ta
- b) 200 ta
- c) 500 ta
- d) 30-40 ta

10. Annotatsiya tarkibidagi kleshilashtirilgan so‘zi ma’nosi nima?

- a) maqola
- b) matn
- c) to‘g‘ri javob yo‘q
- d) belgi

11. Guruhli bu ...

- a) tavsif, xususiyatlari, obyektiv baholash, axborotdan foydalanish bo‘yicha tavsiyalar
- b) bir nechta matnlarning umumiy xususiyatlari (kitoblar, maqolalar)
- c) matnning ta’rif va xususiyatlari (kitoblar, maqolalar va boshqalar)
- d) matn muallifining ko‘rsatmasi bilan boshlanadi

12. Annotatsiyaning birinchi tarkibiy komponenti bu ...

- a) bibliografik tavsif
- b) qoliplashgan so‘zlar
- c) bosh qism
- d) xulosa

13. Bibliografik tavsif bu ...

- a) asosiy matn mazmunining qisqacha bayoni
- b) matn muallifining ko‘rsatmasi bilan boshlanadi.
- c) bosh qism
- d) xulosa

14. Axborot beruvchi annotatsiya turiga to‘g‘ri izoh berilgan qatorni toping.

a) tavsif, xususiyatlari, obyektiv baholash, axborotdan foydalanish bo'yicha tavsiyalar

b) bir nechta matnlarning umumiy xususiyatlari (kitoblar, maqolalar)

c) matnning ta'rif va xususiyatlari (kitoblar, maqolalar va boshqalar)

d) matn muallifining ko'rsatmasi bilan boshlanadi

15. Tavsiyaviy annotatsiya turiga berilgan ta'riflari to'g'ri berilgan javobni toping?

a) tavsif, xususiyatlari, obyektiv baholash, axborotdan foydalanish bo'yicha tavsiyalar

b) bir nechta matnlarning umumiy xususiyatlari (kitoblar, maqolalar)

c) matnning ta'rif va xususiyatlari (kitoblar, maqolalar va boshqalar)

d) matn muallifining ko'rsatmasi bilan boshlanadi

16. Matn annotatsiyasining to'liq tuzilishi to'g'ri berilgan qatorni toping.

a) asosiy matnning bibliografik tavsifi

b) asosiy matn mazmunining qisqacha bayoni

c) matn qabul qiluvchisi (adresati)

d) barchasi to'g'ri

17. Bir nechta matnlarning umumiy xususiyatlari (kitoblar, maqolalar). Ushbu ta'rif annotatsiya turlaridan qaysi biriga tegishli.

a) guruhli

b) tavsiyaviy

c) guruhli

d) matnli

18. Annotatsiyaga noto'g'ri berilgan ta'rifni toping.

a) asosiy matnning bibliografik tavsifi

b) asosiy matn mazmunining qisqacha bayoni

c) matn qabul qiluvchisi (adresati)

d) to'g'ri javob yo'q

19. Annotatsiyaning har bir ma'noli qismi ... yordamida amalga oshiriladi.

a) matnlar

b) til kleshalari

c) xulosalar

d) so'zlar

20. Annotatsiyaning kompozitsiyasi 2 qismdan ... iborat bo'ladi.

a) til kleshalari va matn

b) bosh va xulosa qismlar

c) bibliografik tavsif va annotatsiyaning o'zi.

d) soʻzlar va til kleshalari

Yopiq test

1. Matn annotatsiyasining toʻliq tuzilishi ... dan iborat.
2. Annotatsiya asosan alohida nashr hisoblanadigan ... oʻz ifodasini topadi.
3. Annotatsiya matnida koʻrsatib oʻtilgan punktlar ... ham mumkin.
4. Annotatsiyada klisheLashtirilgan soʻz birikmalari ... hisoblanadi.
5. Annotatsiya – bu ...
6. Annotatsiya turlari ...
7. Annotatsiyaning tuzilishi ...
8. Annotatsiyada klisheLangan soʻz birikmalari ...
9. Annotatsiya ilmiy matnning mazmuni haqida ... va ... yordam beradi.
10. Annotatsiyaning oʻrtacha hajmi ...

6. ESSE HAQIDA TUSHUNCHA. ESSE TURLARI

Ochiq test

1. Esse mustaqil janr sifatida kimning ijodida tarkib topgan?

- a) A. Montel
- b) Y. Tojiyev
- c) I. Qo'chqortoyev
- d) B. Mengliyev

2. Esse o'zbek adabiyotida qaysi asrda va nechanchi yillarda yaratila boshlagan?

- a) XX asrning 90-yillaridan yaratila boshlandi
- b) XX asrning 60-70-yillaridan yaratila boshlandi
- c) XX asrning 70-80-yillaridan yaratila boshlandi
- d) XX asrning 40-50-yillaridan yaratila boshlandi

3. Esse so'zining fransuz tilidagi ma'nosi nima?

- a) "urnish", "sinash", "ocherk" degan ma'nolarni anglatadi
- b) "tajriba"
- c) o'ylash
- d) "qurish"

4. Esse yozilishi jihatidan o'xshash bo'lgan to'g'ri ma'lumotni toping?

- a) ilmiy yoki publitsistik xarakterdagi ocherkka o'xshashdir
- b) adabiy til meyorlariga to'liq rioya qilinadigan katta hajmli inshodir
- c) ilmiy xarakterdagi ocherkka o'xshashdir
- d) to'g'ri javob yo'q

5. Esse qaysi tildan olinganda "intilish", "ijodiy sinov", "ocherk" ma'nolarini anglatadi?

- a) lotincha
- b) arab
- c) ingliz
- d) fransuz

6. Esse lotin tilida qanday ma'noni anglatadi?

- a) "o'ylash"
- b) "sinov"
- c) "ocherk"
- d) "insho"

7. Essening o'zgachaligi nimada?

- a) hajmi kamligida

b) mavzuda ko‘tarilayotgan muammoga fakt va dalillarni o‘rinli keltirish orqali o‘z munosabatini bildirish

c) o‘quvchining o‘zbek adabiyotidan olgan bilimlarini o‘z fikri va dunyoqarashi bilan bog‘lab yozadigan ijodiy ishi

d) b va c javoblar to‘g‘ri

8. Esse turlari nechta?

a) 5

b) 4

c) 3

d) 6

9. Essening talablari berilgan variantni toping?

a) shaxsiy munosabatning bildirilishi

b) kalit so‘zni to‘g‘ri aniqlash

c) barcha javoblar to‘g‘ri

d) nazariyaga asoslanish

10. Esse turlarini to‘g‘ri berilgan qatorni toping.

a) esse-hikoya, esse-ta‘rif, esse-taqqoslash

b) esse-hikoya, esse-ta‘rif

c) esse-hikoya, esse-ta‘rif, esse-matn

d) esse-ta‘rif, esse-taqqoslash

11. Esse bir nechta belgilar bilan belgilanadi, quyidagi berilgan ta‘rifga mos javobni toping.

a) insho elementining mavjudligi

b) mavzuga bo‘lgan mualliflik munosabati

c) muallifning ilm-fanning muayyan sohasidagi bilimlarga ega ekanligini ko‘rsatadigan asosiy tushunchalar, jumlar - ta‘riflarni kiritish bayonning qisqaligi, to‘liq javob talab qilinmaydi

d) barcha javoblar to‘g‘ri

12. Esselarni to‘g‘ri yozish qoidalaridan noto‘g‘ri berilgan variantni toping.

a) esse mavzusini shakllantirish unchalik muhim emas

b) mavzuni o‘ylab ko‘rib, nima o‘rganilganligini, qanday ta‘riflar va kalit so‘zlar uni ochib berishi mumkinligini eslash

c) mavzudan chetlashmaslik uchun, yozgan narsalarni bir necha marta o‘qib, qo‘shimcha kerak bo‘lgan joylarga savol belgilarini qo‘yish kerak

d) essening butun matnini savolni aniqlashtirish uchun punktlar va kichik punktlarga bo‘lish mumkin, dalillar va misollar kichik punkt bo‘lishi mumkin

13. Esse necha qismdan iborat?

- a) 5
- b) 3
- c) 4
- d) 2

14. Essening kirish qismi qanday shaklda bo'ladi?

- a) matn
- b) savol
- c) tezis
- d) maqola

15. ... bu tezisni tasdiqlaydigan isbot, quyidagi berilgan ta'rifga mos javobni toping.

- a) tezis
- b) dalil
- c) matn
- d) savol

16. Tezisdan dalilga "Nima uchun?" deb savol qo'ysa bo'ladi. Dalil bu savolga ... deb javob beradi.

- a) shuning uchun
- b) chunki
- c) shu sababli
- d) balki

17. ... mavzuning asosiy g'oyasi aniqlanadi yoki olim, siyosatchi, faylasuf va boshqalarning obro'li so'zlari beriladi.

- a) kirish qismda
- b) asosiy qismda
- c) xulosada
- d) tezis qismida

18. Asosiy qismda qanday nuqtai nazarlarni keltiradi.

- a) mavzuning asosiy g'oyasi aniqlanadi yoki olim, siyosatchi, faylasuf va boshqalarning obro'li so'zlari beriladi
- b) muallif tavgologiya bo'lmasligi uchun tasdiqlangan fikrni to'liq takrorlamasligi kerak
- c) muallif muhokama qilinayotgan mavzu bo'yicha bilimga tayanadi, ko'rib chiqilayotgan muammo bo'yicha nuqtai nazarlarni keltiradi
- d) Mavzuga munosabat bildirishi kerak (men roziman yoki rozi emasman, mos keladi yoki mos kelmaydi)

19. Xulosa qismda nimalarga ahamiyat berish kerak.

- a) mavzuning asosiy g'oyasi aniqlanadi yoki olim, siyosatchi, faylasuf va boshqalarning obro'li so'zlari beriladi

- b) muallif tautologiya bo'lmashligi uchun tasdiqlangan fikrni to'liq takrorlamasligi kerak
- c) muallif muhokama qilayotgan mavzu bo'yicha bilimga tayanadi, ko'rib chiqilayotgan muammo bo'yicha nuqtai nazarlarni keltiradi
- d) Mavzuga munosabat bildirishi kerak (men roziman yoki rozi emasman, mos keladi yoki mos kelmaydi)

20. Essening qismlarini sanang.

- a) bosh va xulosa
- b) bosh va kirish
- c) bosh, kirish va xulosa qismlar
- d) kirish, asosiy va xulosa qismlar

Yopiq test

1. Esse bu ...
2. Esse fransuz tilida ... ma'nolarni anglatadi.
3. Essening kirish qismida ...
4. Esse ingliz tilida ...
5. Esselarni to'g'ri yozish uchun umumiy qabul qilingan qoidalarga rioya qilish kerak. Bu qoidalar ...
6. Essening asosiy qismida ...
7. Esse ... belgilar bilan belgilanadi.
8. Essening xulosa qismida ...
9. ... - muallif matnni yaratish jarayonida asoslaydigan, isbotlaydigan yoki rad etadigan asosiy g'oya.
10. Dalil bu ...

7. REFERAT. REFERAT TURLARI. REFERAT TARKIBIDAGI KLISHELANGAN JUMLALAR

Ochiq test

1. Referatda qanday savollarga javob beriladi?

- a) nima haqida
- b) kimga va nima qiziqarli
- c) nima uchun bu fikrga qo'shilib bo'lmaydi
- d) barcha javoblar to'g'ri

2. Agar referat monografik shaklda bo'lsa (bir manba yoki muallif tomonidan referat qilinayotgan bo'lsa), unda kirish nechta qismdan iborat bo'ladi?

- a) 4 qism
- b) 5 qism
- c) 6 qism
- d) 7 qism

3. Referatning rasmiylashtirilishi to'g'ri ko'rsatilgan qatorni belgilang.

- a) referat kompyuterda 14-shrift bilan, 1,5 interval orqali standart A 4 formatli qog'ozda va matn uning ikki tomonini egallaydi, qog'ozning chap tomonidan 2,5 sm, o'ng tomonidan 1,5 sm, yuqorisi va pastidan kamida 3 smlik hoshiyalar bilan terilishi kerak. Matn sahifalari albatta raqamlanishi kerak.Referat hajmi 12-14 sahifadan oshmasligi kerak
- b) referat kompyuterda 12-shrift bilan, 1,5 interval orqali standart A 4 formatli qog'ozda va matn uning ikki tomonini egallaydi, qog'ozning chap tomonidan 2,5 sm, o'ng tomonidan 2,5 sm, yuqorisi va pastidan kamida 2 smlik hoshiyalar bilan terilishi kerak. Matn sahifalari albatta raqamlanishi kerak.Referat hajmi 10-12 sahifadan oshmasligi kerak
- c) referat kompyuterda 14-shrift bilan, 1,5 interval orqali standart A 4 formatli qog'ozda va matn uning faqat bir tomonini egallaydi, qog'ozning chap tomonidan 1,5 sm, o'ng tomonidan 1,5 sm, yuqorisi va pastidan kamida 2,5 smlik hoshiyalar bilan terilishi kerak.Matn sahifalari albatta raqamlanishi kerak. Referat hajmi 16-20 sahifadan oshmasligi kerak
- d) referat kompyuterda 12-shrift bilan, 1,5 interval orqali standart A 4 formatli qog'ozda va matn uning faqat bir tomonini egallaydi, qog'ozning chap tomonidan 2,5 sm, o'ng tomonidan 1,5 sm, yuqorisi va pastidan kamida 2 smlik hoshiyalar bilan terilishi kerak.Matn

sahifalari albatta raqamlanishi kerak. Referat hajmi 16-20 sahifadan oshmasligi kerak

4. Referat qanday bo'limlardan tashkil topadi?

- a) titul varag'i, reja, kirish qismi
- b) asosiy qism, xulosa, foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati
- c) kirish, asosiy qism, xulosa
- d) a va b

5. Titul varag'ida nimalar ifodalanadi.

- a) ishning mavzusi va mavzuning qisqacha bayoni aks ettirilishi shart
- b) ishning mavzusi, muallif va ilmiy rahbarning ism-sharifi hamda o'quv muassasasining to'liq nomini o'zida aks ettirishi shart
- c) muallif va ilmiy rahbarning ism-sharifi hamda o'quv muassasasining to'liq nomini o'zida aks ettirishi shart
- d) to'g'ri javob yo'q

6. Asosiy manbalarni o'rganib, referat mavzusini tanlagach, qanday ko'rsatmalar inobatga olinadi?

- a) tanlangan mavzuga tegishli masalalar doirasi bilan tanishib chiqish va ma'ruza materiallarini ko'zdan kechirish
- b) fan bo'yicha o'quv dasturiga ko'ra tegishli mavzu uchun tavsiya etilgan adabiyotlarni yana bir bor tahlil qilish hamda universitet axborot-kutubxona majmuida mavjud bo'lgan kataloglardan foydalanib, referat mavzusi bo'yicha adabiyotlar manbalari doirasini kengaytirish
- c) a va b
- d) Tanlangan mavzuga tegishli masalalar doirasi bilan tanishib chiqish hamda fan bo'yicha o'quv dasturiga ko'ra tegishli mavzu uchun tavsiya etilgan adabiyotlarni yana bir bor tahlil qilish

7. Referat so'zi qanday ma'noni anglatadi?

- a) lotincha "referre" negizidan olingan bo'lib, "bildirish, xabar berish" degan ma'nolarni anglatadi
- b) grekcha "referre" negizidan olingan bo'lib, "bildirish, xabar berish" degan ma'nolarni anglatadi
- c) inglizcha "referre" negizidan olingan bo'lib, "bildirish, xabar berish" degan ma'nolarni anglatadi
- d) lotincha "referre" negizidan olingan bo'lib, "muammo va yechim" degan ma'nolarni anglatadi

8. Referat qismlarining tuzilishi va uning ustida ishlash bosqichlari

...

- a) Odatiy tartibga ko'ra referat ustida ishlashning boshlang'ich qismini tanlangan mavzuning izohi ochib berishi lozim. Unda mavzuning dolzarbligi, ushbu mavzu yuzasidan hozirgacha fanga ma'lum bo'lgan va o'z tasdig'ini topgan faktlar, natijalar, olimlarning uni o'rganish ustida olib borgan ishlari
- b) adabiy manbalardan keltirilgan misollar, foydalanilgan materiallar
- c) o'rganilayotgan mavzuning amaliy yoki ilmiy tasdig'ini topgan masalalari o'z aksini topadi
- d) barcha javoblar to'g'ri

9. Referatda foydalanilgan manbalarning nomi aniq ko'rsatilishi kerakmi?

- a) referatda foydalanilgan manbalarning nomi aniq ko'rsatilishi shart emas
- b) referatda foydalanilgan manbalarning nomi aniq ko'rsatilishi yoki ko'rsatilmaligi ixtiyoriy
- c) referatda foydalanilgan manbalarning nomi aniq ko'rsatilishi lozim
- d) barcha javoblar to'g'ri

10. Referat tuzilishi to'g'ri berilgan qatorni toping.

- a) A-4 standart formatdagi oqqog'ozga yoziladi va matn uning faqat bir tomonini egallaydi
- b) A-4 standart formatdagi oqqog'ozga yoziladi va matn uning ikki tomoniga ham yozilishi mumkin
- c) A-4 standart formatdagi oqqog'ozga yoziladi
- d) to'g'ri javob yo'q

8. Referat bayon qilish mazmuniga ko'ra qanday turlarga bo'linadi?

- a) matnli va qismli
- b) produktiv va reproduktiv
- c) badiiy va ilmiy
- d) badiiy va qismli

12. Manbani tahlil qilish bo'yicha referat turlari...

- a) ijodiy, xizmat, nazorat, o'quv
- b) indikativ va axborot beruvchi
- c) maqsadli va umumiy
- d) qismli, monografik, aspektli, birlashtirilgan

13. Yo'nalishiga ko'ra referat turlari berilgan javobni toping.

- a) ijodiy, xizmat, nazorat, o'quv
- b) indikativ va axborot beruvchi
- c) maqsadli va umumiy

14. Bayonning to'liqligiga ko'ra referat turlari to'g'ri berilgan variantni

toping.

- a) ijodiy, xizmat, nazorat, o'quv
- b) indikativ va axborot beruvchi
- c) maqsadli va umumiy

15. Tayyorlash usuliga ko'ra referat turlarini toping.

- a) ijodiy, xizmat, nazorat, o'quv
- b) indikativ va axborot beruvchi
- c) maqsadli va umumiy

16. Matn, maqolaga yozilgan referatning tuzilishi va tarkibiy qismlari to'g'ri berilgan javoni toping.

- a) matnli va qismlil
- b) kirish qismi, asosiy referat qismi, yakuniy qism
- c) bosh va xulosa
- d) bosh, matnli va xulosa

17. Kirish qismida asosan nimalarga e'tibor qaratish muhim.

- a) mavzu, muammo, kompozitsiya, asosiy mazmunning tavsifi, tasviriy materialning mavjudligi va maqsadini ko'rsatish
- b) nutq klishealaridan foydalanib, manbani bibliografik tavsiflash.
- c) manba muallifining xulosalari
- d) matn qismlaridan iborat

18. Asosiy qismda qaysi maqsadni ko'rsatish muhim hisoblanadi.

- a) mavzu, muammo, kompozitsiya, asosiy mazmunning tavsifi, tasviriy materialning mavjudligi va maqsadini ko'rsatish
- b) nutq klishealaridan foydalanib, manbani bibliografik tavsiflash
- c) manba muallifining xulosalari
- d) matn qismlaridan iborat

19. Xulosa qismi qanday yakunlanadi.

- a) mavzu, muammo, kompozitsiya, asosiy mazmunning tavsifi, tasviriy materialning mavjudligi va maqsadini ko'rsatish
- b) nutq klishealaridan foydalanib, manbani bibliografik tavsiflash.
- c) manba muallifining xulosalari
- d) matn qismlaridan iborat

20. Referat muallifning o'z asari haqida bo'lsa qanday referat deyiladi.

- a) matn
- b) avtoreferat
- c) tezis
- d) xususiy referat

Yopiq test

1. Referat bu ...
2. ... nutq klishelaridan foydalanib, manbani bibliografik tavsiflash.
3. ... mavzu, muammo, kompozitsiya, asosiy mazmunning tavsifi, tasviriy materialning mavjudligi va maqsadini ko'rsatish.
4. ... manba muallifining xulosalari.
5. Avtoreferat bu ...
6. Referat ... produktiv va reproduktiv turlarga bo'linadi.
7. Matn, maqolaga yozilgan referatning tuzilishi va tarkibiy qismlari ... iborat.
8. Referat tayyorlash usuliga ko'ra ... turlarga bo'linadi.
9. Referat bayon qilish to'liqligiga ko'ra ... turlarga bo'linadi.
10. Referat manbani tahlil qilish bo'yicha ... turlarga bo'linadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. N. Jiyanova, O. Mo'ydinova. Nutq madaniyati. - T.: "Ilm ziyo zakovat", 2019, 221 b.
2. Xolmonova Z. Adabiy tildan ma'ruzalar umumlashmasi. -T.: «O'zbekiston», 2013, 250 b.
3. Qo'ng'urov R., Begmatov E., Tojiyev Yo. Nutq madaniyati va uslubiyat asoslari, - T.: "Fan", 1992, 254 b.
4. Husanov.N., Rasulov, Mo'ydinov Q. Nutq madaniyati va notiqlik san'ati.-T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2006
5. M. Axmedova. Nutq madaniyati va professional notikliki. TATU, 2017, 114b.
6. M.Aminov, A.Madvaliev, H.Mahkamov, H.Mahmudov. Ish yuritish (amaliy kўllanma). Toshkent, 2017 й, 440 б.
7. X.S. Muhiddinova, N. A. Abdullayeva. Rasmiy uslubning diplomatik turlari. – T: 1997 y.
8. Д.А. Бабахонова. Официальный деловой стиль современного узбекского литературного языка. АКД, Т.,1987 г.
9. M.Abdurahmanova. O'zbek tili fanidan uslubiy qo'llanma. Ish yuritish tili va uslubi. T., 2018.
10. Stephen Bailey. Academic writing. Handbook for international student's. London, 2015
11. Vikram Bisen Priya. Business communication. New Delhi.2009.
12. Jerald Alred, Charles Brusaw, Walter Oliu. Handbook of technical writing. New York, Copyright 2003.
13. M.X.Axmedova, K.A.Gayubova. "O'zbek tili". T. TATU, "Aloqachi", 2019.
14. Mahmudov N.O'qituvchi nutqi madaniyati. - T.: "O'zbekiston milliy kutubxonasi", 2009,188b.
15. Husanov N., Mirahmedova Z. Mutaxassislik tili. T.: TMI, 2003.
16. A.H. Белов, В.Н.Белов. Корреспонденция и делопроизводство. 1988 г.
17. Д.В.Васильев. Делопроизводство на компьютере. Практические рекомендации. М., 1999 г.
18. С.В.Усманов ва .б. Ўзбек тилида иш юритиш амалиёти. – Т: 1999 й.
19. Jumaniyozov R. Nutqiy mahorat .-T.: "Adolat", 2005, 90 b.

Internet manbalari:

1. <http://sivier.uz/translate.php>
2. http://sivier.uz/uzbek_kalmasi/uzbek.php

MUNDARIJA

KIRISH.....	3
1. Akademik yozuv va axborot . Axborotning turlari va xususiyatlari.....	4
2. Matn va uning turlari. Matn hosil qiluvchi vositalari. Matnni ma’noviy qismlarga bo’lish tamoyillari.....	8
3. Reja. Rejaning turlari.....	16
4. Konspekt. Konspekt turlari.....	18
5. Nutq uslublari.....	20
6. Ilmiy uslub va rasmiy-idoraviy uslublarning leksik-grammatik xususiyatlar.....	23
7. Publitsistik uslub va og’zaki uslublarning leksik-grammatik xususiyatlari.....	27
8. Annotatsiya yozish.....	31
9. Esse haqida tushuncha. Esse turlari.....	35
10. Referat. Referat turlari. Referat tarkibidagi klishe’langan jumlar.....	39
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO’YXATI.....	44

To'raqulova Maxliyo G'ayrat qizi

**“Akademik yozuv fani mashg‘ulotlari uchun testlar to‘plami”
uslubiy ko‘rsatma**

(1- bosqich barcha yo‘nalish bakalavriat bo‘limi talabalari uchun. I qism)

Muharrir: M.Talipova

Musahhih: I.Tursunova

Kompyuterda tayyorlovchi: G.Ibragimova

Bosishga ruxsat etildi 15.09.2022.

Qog‘oz bichimi 60x84 $\frac{1}{16}$. TIMES garniturasida
Shartli bosma tabog‘i 17,2. Nashr tabog‘i 16 6,2
Adadi 50. Buyurtma № 15-12.

«LESSON PRESS» MCHJ nashriyoti
Toshkent, Komolon ko‘chasi, Erkin tor ko‘chasi, 13

«IMPRESS MEDIA» MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Manzil: Toshkent sh. Qushbegi ko‘chasi, 6-uy.